

Sygn. akt III CZ 49/18

## POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Gudowski (przewodniczący)

SSN Wojciech Katner

SSN Grzegorz Misiurek (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa J. C.  
przeciwko E. C.  
o zachówek,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej  
w dniu 30 stycznia 2019 r.,  
zażalenia pozwanej  
na postanowienie Sądu Okręgowego w N.  
z dnia 19 września 2018 r., sygn. akt III WSC (...),

**oddala zażalenie.**

### UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w N. postanowieniem z dnia 19 września 2018 r. odrzucił skargę kasacyjną pozwanej od wyroku tego Sądu z dnia 11 października 2017 r. z uwagi na nieuzupełnienie przez skarżącą braku fiskalnego skargi w terminie siedmiu dni od otrzymania postanowienia o częściowym oddaleniu wniosku o zwolnienie od opłaty sądowej od tego środka zaskarżenia.

W zażaleniu na to postanowienie pozwana - powołując się na art. 176 Konstytucji RP i art. 394<sup>1</sup> § 1 k.p.c. - wniosła o jego uchylenie i zmianę postanowienia. Zgłosiła przy tym wniosek o zbadanie na podstawie art. 380 k.p.c. zasadności postanowienia Sądowi Okręgowemu z dnia 9 sierpnia 2018 r.,

zwalniającego ją od opłaty od skargi kasacyjnej jedynie częściowo. Podniosła, że decyzja ta była wynikiem wadliwej oceny jej zdolności do poniesienia wymaganej opłaty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 112 ust. 2 u.k.s.c., jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma na podstawie art. 130 k.p.c. Przepisu tego nie stosuje się jednak, jeżeli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu zaskarżenia zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego. W takim przypadku, stosownie do art. 112 ust. 3 u.k.s.c., jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony w całości lub w części, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, albo - gdy zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia.

Sąd Okręgowy prawidłowo zatem uznał, że termin do opłacenia skargi kasacyjnej przez skarżącą rozpoczął bieg od dnia doręczenia jej pełnomocnikowi postanowienia oddającego w części wniosek o zwolnienie od należnej opłaty a bezskuteczny upływ tego terminu musi skutkować odrzuceniem skargi.

W postępowaniu cywilnym regułą jest ponoszenie kosztów sądowych przez strony, a zwolnienie z tego obowiązku – wyjątkiem. Zgodnie z art. 102 ust. 1 u.k.s.c., zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. W postępowaniu kasacyjnym, będącym postępowaniem realizującym w zasadniczej mierze interes publiczny, uzasadniony jest większy rygoryzm przy stosowaniu obowiązku wnoszenia opłat sądowych.

Nie można podzielić zarzutu skarżącej, że Sąd Okręgowy z naruszeniem art. 102 ust. 1 u.k.s.c. uznał, iż pozwana posiada środki na uiszczenie opłaty od

skargi kasacyjnej w kwocie 1.000 zł. Sąd ten ocenił sytuację majątkową skarżącej na podstawie złożonego przez nią oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania oraz kopii dokumentów, z których wynikają jej zobowiązania finansowe. Analiza tych dokumentów nie pozwala na wysnucie wniosku, że pozwana nie ma środków na pokrycie wymaganej opłaty w wysokości 1.000 zł. Skarżąca osiąga stały dochód w postaci emerytury, nie ma nikogo na utrzymaniu oraz jest właścicielką nieruchomości. Ekspozycja w zażaleniu okoliczność poniesienia już wysokich kosztów postępowania, nie usprawiedliwia wniosku o całkowite zwolnienie od opłaty od skargi kasacyjnej; została ona uwzględniona w zakresie zwolnienia przyznanego postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2018 r.

Wbrew twierdzeniom skarżącej, wniesienie niedopuszczalnego zażalenia na postanowienie wydane przez sąd drugiej instancji oddalające wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych nie przerywa biegu terminu tygodniowego, przewidzianego w art. 112 ust. 3 u.k.s.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2017 r., V CZ 89/17, nie publ.).

Skoro zaistniały podstawy do odmowy zwolnienia pozwanej w całości od opłaty od skargi kasacyjnej, a Sąd zwolnił ją od opłaty ponad 1.000 zł, to nieuiszczenie tej kwoty w terminie siedmiu dni od doręczenia pełnomocnikowi pozwanej wydanego w tym przedmiocie postanowienia, uzasadniało odrzucenie skargi jako nieopłaconej (art. 398<sup>6</sup> § 2 k.p.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>14</sup> w związku z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.